

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND

4 juli 2022 (mondelinge uitspraak 28 juni 2022)

Zitting: 28 juni 2022 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van....
De mondelinge behandeling vindt via beeld- en geluidsverbinding plaats.

Om alle aanwezigen te faciliteren is tevens via een beeldverbinding aanwezig dhr. K., Oekraïense tolk.

Klachtennummer: KC 2022 – 048

1. De Klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:

1. Klager is het niet eens met de gedwongen opname.
2. Klager is het niet eens de beperking van de bewegingsvrijheid.
3. Klager is het niet eens met de verplichte medicatie.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 22 juni 2022 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van zijn dossier.
- Op 23 juni 2022 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 23 juni 2022 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 28 juni 2022.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen.
- De commissie heeft op 27 juni 2022 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 28 juni 2022 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft bij zijn klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van de uitvoering van alle vormen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De psychiater heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van medicatie niet op te schorten tot en met de hoorzitting. De overige vormen van verplichte zorg worden niet opgeschort.

De beslissing van de voorzitter tot het toewijzen van het verzoek is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op Hij heeft vanaf ongeveer maart 2022 tot de opname in een vluchtelingenopvang in Lelystad verbleven. Klager is de afgelopen periode in toenemende mate aan het ontregelen. Hij is eerder in eigen land ook behandeld geweest met (depot)medicatie. Hij zou bekend zijn met schizofrenie. Op 18 juni 2022 wordt klager met een crisismaatregel opgenomen.

Op 18 juni 2022 heeft de burgemeester een crisismaatregel genomen, waarbij onder meer en relevant voor de klachtmelding de opname, de beperking van de bewegingsvrijheid en de verplichte medicatie, zijn toegewezen.

Op 21 juni 2022 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en op 21 juni 2022 is de voorgenomen beslissing tot het verlenen van verplichte zorg met hem besproken.

Op 21 juni 2022 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 21 juni 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de crisismaatregel.

Op 22 juni 2022 heeft de rechtbank Midden-Nederland, locatie Lelystad, een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel toegewezen tot en met 13 juli 2022, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding de opname, de beperking van de bewegingsvrijheid en de verplichte medicatie zijn toegewezen.

Op 22 juni 2022 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en op 22 juni 2022 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 23 juni 2022 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 23 juni 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brieven van 21 juni 2022 en 23 juni 2022 dat de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het beperken van de bewegingsvrijheid, het toedienen van medicatie en het opnemen in een accommodatie in verband met het ernstig nadeel van het ontremde gedrag van klager. Ernstig nadeel bestaat uit de fysieke agressie richting zijn moeder, die klager met zijn handen de mond, neus en keel heeft dichtgeknepen en haar daarmee heeft geprobeerd te wurgen. Er is geen sprake van vrijwilligheid. Klager wil niet opgenomen zijn. Het

gedrag van klager leidt als gevolg van een psychische stoornis tot ernstig nadeel. Verplichte zorg is het uiterste middel. Er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid, geen minder ingrijpende alternatieven die het beoogde effect hebben. Het verlenen van verplichte zorg is evenredig gelet op het doel en het is redelijkerwijs te verwachten dat de verplichte zorg effectief zal zijn, zoals opgenomen in de crisismaatregel en de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat hij geen tranquillizers wil omdat deze zijn geestelijk welzijn beïnvloeden. Klager zegt dat medicijnen hem geen huis en leven zullen geven wat hij nodig heeft. De slaapmedicatie werkt goed en is volgens klager goed ingesteld. Het gaat op zich oké met hem met alleen af en toe een opvlieger, vooral na een sigaret voelt hij zich opgejaagd.

Gevraagd hiernaar vertelt klager dat hij een beetje gespannen was toen hij in Nederland kwam. In de opvang had hij last van slapeloosheid. Klager vertelt dat er in de opvang een vrouw was, ... , die zei dat hij aanvallen en stemmingen had. Klager is het hier niet mee eens. Hij heeft in de opvang ook een bril gekregen, die hij om redenen niet draagt.

Gevraagd hiernaar vertelt klager dat hij in het verleden twee soorten medicatie heeft gebruikt, aripipazol en Xanax. Hij zegt dat hij zich al na een week slechter voelde door de medicatie. Hij vertelt dat hij geen depot aripipazol heeft gehad in Oekraïne.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij sinds drie maanden in Nederland is. Hij vertelt dat hij in Oekraïne mentale klachten had en dat hij opgenomen is geweest. Er zou sprake zijn geweest van psychiatrische problemen. Klager is twee maanden opgesloten geweest en de diagnose F23.1 (internationale code voor schizofrenie) werd gesteld. Klager zegt dat het niet om een gewone of duidelijke schizofrenie gaat. Er zijn 101 soorten en een echte diagnose is volgens hem niet gesteld. Klager voelde geen verschil voor en na de medicatie en zegt dat de gezondheidszorg in Oekraïne niet goed is en hij hier niets aan heeft.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij ruzie had met zijn moeder. De politie is hier bij gekomen en is hij tegen zijn wil naar de kliniek gebracht. Hij zegt dat hij haar zeker niet heeft willen wurgen. Als hij dit had gewild was hem dit zeker gelukt, want hij weegt 80 kg en kan 55 kg opdrukken. Klager stelt dat hij zichzelf moest verdedigen tegen de agressie van een vrouw. Als hij wordt aangevallen en hij dit niet kan stoppen, dan rest hem alleen om een klap met een platte hand op de wang te geven.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat hij last heeft van de beperking van de bewegingsvrijheid. De politie heeft zijn ID kaart gezien, die alleen geldig is in Oekraïne, en heeft niet naar zijn paspoort gevraagd. Op de vraag of klager de rechter heeft gesproken antwoordt hij dat de rechter is geweest en een machtiging voortzetting crisismaatregel heeft verleend voor drie weken. Klager zegt dat hij geen woord heeft kunnen zeggen en de rechter alleen zijn advocaat heeft gesproken.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat de psychiater zijn dossier niet uit Oekraïne heeft opgehaald en dat hetgeen hij vertelt van de huisarts komt.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat aangeklaagde uit zijn nek kletst en dat hetgeen aangeklaagde heeft gezegd en door de tolk is vertaald klinkklare onzin is. Klager wil een nieuwe tolk. Klager wil dat aangeklaagde niets over zijn behandeling aan zijn moeder vertelt of aan de politie. Hij zegt dat hij contact heeft met zijn moeder die hem vandaag heeft gebeld. Klager zegt er geen bezwaar tegen te hebben dat de commissie contact met haar opneemt.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd antwoordt hij dat iemand hem tegen zijn wil in de kliniek wil houden. Er wordt volgens hem geen rekening met hem gehouden en er worden conclusies getrokken waardoor hij nog verder van huis raakt. Er zijn teveel verschillende artsen, de informatie ontvangt hij via via en tolken die hij belt hangen meteen op.

Klager is benieuwd naar de uitspraak. Hij zegt onterecht en tegen zijn wil te zijn aangehouden. Klager is geen burger van Nederland en wordt als een misdadiger behandeld.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt zij dat de klacht over de medicatie duidelijk is, maar klager ook klaagt over de opname en de beperking van de bewegingsvrijheid. De pvp vraagt de commissie aan klager te vragen hoe het nu met hem gaat en niet over hoe het in Oekraïne ging.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde, naast een vooraf ingediend schriftelijk verweer, nog mondeling verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat er naar zijn oordeel geen twijfel is over het paranoïde psychotisch toestandsbeeld bij klager die volgens zijn huisarts, die aangeklaagde heeft gesproken bij de overdracht, gekenmerkt wordt door wanen waarin hij ontkent een vader te hebben. De wanen zijn ontstaan in een plek in Oekraïne waar hij magnetisch naar toe getrokken wordt. Klager was gestopt met het nemen van de medicatie en heeft gezegd dat hij het gevecht zal aangaan als er gestart wordt met medicatie.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat het incident met zijn moeder is bevestigd door de mensen van de school en te zien is aan de striemen in haar nek, dus dat het waarschijnlijk is dat klager haar heeft geprobeerd te wurgen. Klager zegt hierop getuigenverklaringen te willen zien. Naar het oordeel van aangeklaagde is het geweld richting zijn moeder beïnvloed door de psychische stoornis. Op grond hiervan vindt hij een behandeling in de vorm van opname, de beperking van de bewegingsvrijheid en de medicatie noodzakelijk.

Gevraagd naar het perspectief antwoordt aangeklaagde dat hij een zorgmachtiging heeft aangevraagd voor het geval een depot noodzakelijk is. Dit kan niet met een (voortgezette) crisismaatregel, omdat een depot langer werkt dan de crisismaatregel geldig is. Aangeklaagde zegt dat een depot alleen onder een zorgmachtiging zal worden gestart.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de burgemeester op 18 juni 2022 genomen crisismaatregel en de door de rechtbank op 22 juni 2022 toegewezen machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch- als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrieven van 21 juni 2022 en 23 juni 2022 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrieven van 21 juni 2022 en 23 juni 2022 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 21 juni 2022 en 22 juni 2022 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op 21 juni 2022 en 22 juni 2022 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissingen. De beslissingen zijn op 21 juni 2022 en 23 juni 2022 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissingen gegeven en hem op 21 juni 2022 en 23 juni 2022 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder opname, het beperken van de bewegingsvrijheid en het gebruik van effectieve medicatie gedurende langere tijd een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel. Klager loopt op de gang van zijn woongroep en doet dreigende uitspraken naar mensen. Hij heeft zijn moeder aangevallen, haar geprobeerd te wurgen met een strik en daarbij haar mond en neus dicht gehouden. Hij is al langer verbaal maar ook fysiek agressief tegen haar. Klager zou voorts een

kind hebben gestreeld en op zijn schoot hebben getrokken, waar de ouders aangifte van hebben gedaan. Klager zou bovendien seksuele opmerkingen maken naar vrouwen op de groep die dreigend overkomen. In een gesprek wordt de houding van klager meer argwanend en onrustig en als er over medicatie wordt gesproken geeft hij aan dat als medicatie op een agressieve manier wordt toegediend, hij hierop ook agressief zal reageren om zichzelf te beschermen. Elk ziektebesef en -inzicht ontbreekt bij klager.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissingen van aangeklaagde tot verplichte zorg in de vorm van gedwongen opname, beperking bewegingsvrijheid en toedienen van medicatie voldoen aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels opname met de beperking van de bewegingsvrijheid en gedwongen medicatie op grond van artikel 8:9 Wvvgz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart:

Klachtonderdeel 1: **ongegrond**

Klachtonderdeel 2: **ongegrond**

Klachtonderdeel 3: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. H.J. Deuring, voorzitter,
Dhr. drs. R.J.P. Hazewinkel, psychiater,
Mw. M.M. van Wiggen, lid op voordracht van de Centrale Cliëntenraad.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)
Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.